

PRO BONO

Marec/2022

1. NOVELA TRESTNÉHO ZÁKONA

Legislatívna činnosť Národnej rady Slovenskej republiky sa v poslednom čase zamerala aj na zmierňovanie postihov pre prevádzateľov/užívateľov marihuany. Uvedenej oblasti sa dotkla práve novela Trestného zákona.

2. NOVELA ZÁKONA O AUTOŠKOLÁCH

Novela zákona o autoškolách vytvára prostredie, umožňujúce školenie a výcvik inštruktorov autoškoly Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a autoškoly Ministerstva obrany Slovenskej republiky vo vlastnej pôsobnosti.

3. NOVELA ZÁKONA O AZYLE

Aktuálna spoločenská situácia prináša aj potrebu novelizácie legislatívy v oblasti udeľovania azylu, integráciu azylantov a cudzincov. Uvedenej problematike sa v poslednom období venovala Národná rada Slovenskej republiky formou novely zákona o azyle.

4. NOVELA ZÁKONA O MEDZINÁRODNOM PRÁVE SÚKROMNOM A PROCESNOM

Parlament prijal v marci 2022 aj novelu zákona o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom, ktorá má snahu reagovať na novú európsku úpravu, či odstrániť problémy vyplývajúce z aplikačnej praxe.

5. NOVELA ZÁKONA O PRÍSPEVKU NA PODPORU NÁHRADNEJ STAROSTLIVOSTI O DIEŤA

Novelizáciou si v poslednom období prešla aj oblasť náhradnej starostlivosti o dieťa a príspevku pre náhradných rodičov. Výsledkom je novela zákona o príspevku na podporu náhradnej starostlivosti o dieťa.

6. NOVELA ZÁKONA O POSKYTOVANÍ DOTÁCIÍ V PÔSOBNOSTI ÚRADU VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Národná rada Slovenskej republiky sa dotkla aj problematiky poskytovania dotácií v pôsobnosti Úradu vlády Slovenskej republiky, spôsobu poskytovania dotácií, či osobitných ustanovení v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu.

NOVELA TRESTNÉHO ZÁKONA

Legislatívna činnosť Národnej rady Slovenskej republiky sa v poslednom čase zamerala aj na zmiernenie postihov pre prechovávateľov/užívateľov marihuany. Uvedenej oblasti sa dotkla práve novela Trestného zákona.

Dňa 16. marca 2022 bol Národnou radou Slovenskej republiky prijatý zákon č. 105/2022 Z. z. (ďalej len „novela“) ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“).

→ Cieľ novely

Cieľom novely je predovšetkým snaha (A) odstrániť problém spočívajúci v neprimerane prísnom postihovaní prechovávateľov/užívateľov marihuany, (B) umožniť zníženie už uložených trestov za taký trestný čin, ktorý bude po novom trestaný miernejšie. Doterajšia právna úprava poznala prechovávanie omamných a psychotropných látok, jedov a prekursorov pre vlastnú potrebu s určením maximálnych kvantitatívnych limitov počítaných podľa obvykle jednorazovej dávky. Tie sa už dnes vzťahujú aj na prechovávateľov marihuany. Predkladatelia novely navrhli v súvislosti s vyššie uvedeným účelom zaviesť osobitnú skutkovú podstatu prechovávanie omamnej alebo psychotropnej látky z rastlín rodu konopa pre vlastnú potrebu za zachovania množstevných limitov v ustanovení § 135 Trestného zákona, a to v nových ustanoveniach § 171 ods. 1 a ods. 2 Trestného zákona, s nižšou hornou hranicou trestnej sadzby - vo výške jedného roka a dvoch rokov.

V záujme prevencie sa však v prípadoch prechovávateľov trestaných podľa ustanovenia § 171 ods. 1 alebo 2 Trestného zákona tiež má po novom v ustanovení § 40 Trestného zákona umožniť, aby súd podmienene upustil od ich potrestania v prípade, že páchatel' (prechovávateľ omamnej alebo psychotropnej látky z rastlín rodu konopa pre vlastnú potrebu) bude súhlasiť s ochranným liečením podľa ustanovenia § 73 Trestného zákona.

Novelou sa tiež ustanovuje, aby páchatelia, ktorí sa trestného činu prechovávanie drog nad množstvá považované v ustanovení § 135

Trestného zákona za množstvá vlastnej potreby (a to často iba mierne prekračujúc 10 dávok), doteraz upraveného v ustanovení § 172 ods. 1 Trestného zákona, dopustia v súvislosti s omamnou alebo psychotropnou látkou z rastlín rodu konopa, boli tiež potrestaní trestom s nižšou hornou hranicou trestnej sadzby - odňatím slobody na 3 roky až 7 rokov, a v prípade recidívy trestom na 5 rokov až 10 rokov namiesto doterajších 10 až 15 rokov.

V ustanovení § 173 ods. 1 Trestného zákona o prechovávaní predmetu na výrobu drog (kam sa v praxi niekedy radí i pestovanie rastlín z rodu konopa) sa odstraňuje spodná hranica trestnej sadzby (doteraz to bol jeden rok), s cieľom umožniť súdom zohľadniť všetky okolnosti každého jednotlivého prípadu a odstrániť neprimeranú tvrdosť zákona.

→ Podmienečné upustenie od potrestania

Prvou zmenou, ktorú novela do Trestného zákona prináša, je úprava ustanovenia § 40a Trestného zákona („Podmienečné upustenie od potrestania“).

„Od potrestania páchatela prečinu podľa ustanovenia § 171 ods. 1 alebo 2 Trestného zákona môže súd podmienene upustiť, ak mu súčasne uloží ochranné liečenie za podmienok podľa ustanovenia § 73 Trestného zákona“ (ustanovenie § 40a ods. 1 Trestného zákona).

„Súd páchatel'ovi určí skúšobnú dobu až na dva roky; skúšobná doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o podmienечnom upustení od potrestania“ (ustanovenie § 40a ods. 2 Trestného zákona).

„Ak páchatel', u ktorého bolo podmienечne upustené od potrestania, dodržal podmienky ochranného liečenia, súd vysloví, že sa osvedčil; inak rozhodne, a to prípadne už v priebehu skúšobnej doby, o uložení trestu“ (ustanovenie § 40a ods. 3 Trestného zákona).

„Ak súd do roka od uplynutia skúšobnej doby neurobil rozhodnutie podľa ustanovenia **§ 40a ods. 3** Trestného zákona bez toho, že by na tom mal páchatel' vinu, má sa za to, že sa osvedčil“ (ustanovenie **§ 40a ods. 4** Trestného zákona).

„Ak súd vyslovil, že sa páchatel', u ktorého bolo podmienene upustené od potrestania, osvedčil, alebo ak sa má za to, že sa osvedčil, hľadá sa na neho, ako keby nebol odsúdený“ (ustanovenie **§ 40a ods. 5** Trestného zákona).

„Drogovej“ trestnej činnosti sa dotýka nové znenie ustanovení **§ 171 a § 172** Trestného zákona.

„Kto neoprávnene prechováva omamnú látku alebo psychotropnú látku z rastliny rodu konopa pre vlastnú potrebu, potrestá sa odňatím slobody až na jeden rok“ (ustanovenie **§ 171 ods. 1** Trestného zákona).

„Kto neoprávnene prechováva omamnú látku alebo psychotropnú látku uvedenú v ustanovení **§ 171 ods. 1** Trestného zákona pre vlastnú potrebu vo väčšom rozsahu, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky“ (ustanovenie **§ 171 ods. 2** Trestného zákona).

„Kto neoprávnene prechováva inú omamnú látku alebo psychotropnú látku ako uvedenú v ustanovení **§ 171 ods. 1** Trestného zákona, jed alebo prekurzor pre vlastnú potrebu, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky“ (ustanovenie **§ 171 ods. 3** Trestného zákona).

„Kto neoprávnene prechováva inú omamnú látku alebo psychotropnú látku ako uvedenú v ustanovení **§ 171 ods. 1** Trestného zákona, jed alebo prekurzor pre vlastnú potrebu vo väčšom rozsahu, potrestá sa odňatím slobody až na päť rokov“ (ustanovenie **§ 171 ods. 4** Trestného zákona).

„Kto neoprávnene prechováva po akúkoľvek dobu omamnú látku alebo psychotropnú látku z rastliny rodu konopa, potrestá sa odňatím slobody na tri roky až sedem rokov“ (ustanovenie **§ 172 ods. 1** Trestného zákona).

„Odňatím slobody na päť rokov až desať rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v ustanovení **§ 172 ods. 1** Trestného zákona a už bol za taký čin odsúdený“ (ustanovenie **§ 172 ods. 2** Trestného zákona).

„Kto neoprávnene prechováva po akúkoľvek dobu inú omamnú látku alebo psychotropnú látku ako uvedenú v ustanovení **§ 172 ods. 1** Trestného zákona, jed alebo prekurzor, potrestá sa odňatím slobody na tri roky až desať rokov“ (ustanovenie **§ 172 ods. 3** Trestného zákona).

„Kto neoprávnene **(A)** vyrobí, **(B)** dovezie, vyvezie, prevezie alebo dá prepraviť, alebo **(C)** kúpi, predá, vymení, zadováži, omamnú látku, psychotropnú látku, jed alebo prekurzor alebo kto takú činnosť sprostredkuje, potrestá sa odňatím slobody na tri roky až desať rokov“ (ustanovenie **§ 172 ods. 4** Trestného zákona).

„Odňatím slobody na desať rokov až pätnásť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v ustanovení **§ 172 ods. 3 alebo 4** Trestného zákona a už bol za taký čin odsúdený“ (ustanovenie **§ 172 ods. 5** Trestného zákona).

„Odňatím slobody na desať rokov až pätnásť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v ustanovení **§ 172 ods. 1, 3 alebo 4** Trestného zákona **(A)** pre osobu, ktorá sa lieči z drogovej závislosti, **(B)** závažnejším spôsobom konania, **(C)** na chránenej osobe, alebo **(D)** vo väčšom rozsahu“ (ustanovenie **§ 172 ods. 6** Trestného zákona).

„Odňatím slobody na pätnásť rokov až dvadsať rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v ustanovení **§ 172 ods. 1, 3 alebo 4** Trestného zákona **(A)** a spôsobí ním ťažkú ujmu na zdraví alebo smrť, **(B)** voči osobe mladšej ako pätnásť rokov alebo prostredníctvom takej osoby, alebo **(C)** v značnom rozsahu“ (ustanovenie **§ 172 ods. 7** Trestného zákona).

„Odňatím slobody na dvadsať rokov až dvadsaťpäť rokov alebo trestom odňatia slobody na doživotie sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v ustanovení **§ 172 ods. 1, 3 alebo 4** Trestného zákona **(A)** a spôsobí ním ťažkú ujmu na zdraví viacerým osobám alebo smrť viacerých osôb, **(B)** ako člen nebezpečného zoskupenia, alebo **(C)** vo veľkom rozsahu“ (ustanovenie **§ 172 ods. 8** Trestného zákona).

Pre porovnanie jednotlivých zmien sadzieb skutkových podstát trestných činov, uvedených v ustanoveniach **§ 171 a § 172** Trestného zákona odkazujeme aj na pôvodnú právnu úpravu Trestného zákona pred prijatím novely.

Na záver prináša novela aj nové prechodné ustanovenie **§ 438j** Trestného zákona.

„Trest odňatia slobody, ktorý nebol podmienene odložený, a ktorý bol právoplatne uložený pred **1. májom 2022** za čin, ktorý bol posúdený ako trestný čin podľa ustanovenia **§ 171 alebo § 172** Trestného zákona, a ktorý by bol po **30. apríli 2022** posúdený ako iný trestný čin alebo ako čin miernejšie trestný, súd po opätovnom posúdení pomerne skráti, ak dĺžka uloženého trestu odňatia slobody prevyšuje hornú hranicu trestnej sadzby pre taký čin po nadobudnutí účinnosti novely, alebo ak vzhľadom na osobu páchatela a okolnosti prípadu by bolo ponechanie pôvodnej dĺžky trestu odňatia

slobody pre odsúdeného neprimerane prísne. Pritom súd prihliadne na vzájomný pomer trestnej sadzby ustanovenej pre čin pred nadobudnutím a po nadobudnutí účinnosti tohto zákona. Podľa rovnakých zásad postupuje, ak za taký čin a zbiehajúci sa iný trestný čin bol uložený úhrnný alebo súhrnný trest. O pomernom skrátení trestu rozhoduje súd, v obvode ktorého sa trest odňatia slobody vykonáva, a to aj bez návrhu“ (ustanovenie **§ 438j** Trestného zákona).

→ Účinnosť novely

Novela nadobúda účinnosť dňa **01. mája 2022**.

NOVELA ZÁKONA O AUTOŠKOLÁCH

Novela zákona o autoškolách vytvára prostredie, umožňujúce školenie a výcvik inštruktorov autoškoly Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a autoškoly Ministerstva obrany Slovenskej republiky vo vlastnej pôsobnosti.

Dňa 16. marca 2022 bol Národnou radou Slovenskej republiky prijatý zákon č. 106/2022 Z. z. (ďalej len „novela“) ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 93/2005 Z. z. o autoškolách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o autoškolách“).

→ Cieľ novely

Novela si podľa dôvodovej správy kladie za cieľ riešiť aktuálny problém nedostatočného počtu vodičov s oprávnením skupiny C, D a ich podskupín CE, DE. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky čelí zvýšeným požiadavkám zo strany jednotlivých zložiek Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (PZ, HaZZ, HZS ako aj civilných zložiek) o rozšírenie, prípadne získanie vodičských oprávnení hlavne skupín C, D a podskupín CE a DE. Nakoľko sa od roku 2005 nevykonáva výcvik brancov v pôsobnosti Ministerstva obrany Slovenskej republiky, v celospoločenskom meradle je nedostatok vodičov pre nákladné vozidlá ako aj autobusy. Pre plnenie potrieb (služobných úloh) organizačných jednotiek Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a Ministerstva obrany Slovenskej republiky nie je možné, aby príslušníci PZ, HaZZ, HZS, profesionálni vojaci, vojaci zaradení do aktívnych záloh ako aj civilní alebo štátni zamestnanci absolvovali výcvik v autoškole na vlastné náklady. Podľa ustanovenia § 3 zákona o autoškolách správnym orgánom na registráciu autoškoly je okresný úrad v sídle kraja, v ktorého územnom obvode je autoškola a zároveň zodpovedným zástupcom môže byť iba osoba registrovaná v jednej autoškole. Prevádzkovateľ autoškoly môže zriadiť jednu prevádzku alebo viacero prevádzok autoškoly len na mieste, ktoré je v územnej pôsobnosti okresného úradu v sídle kraja, ktorý vydal osvedčenie o registrácii autoškoly. Autoškola

Ministerstva vnútra Slovenskej republiky ako aj autoškola Ministerstva obrany Slovenskej republiky bude podliehať štandardnej kontrole zo strany Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky, nakoľko je potrebné zabezpečiť riadnu objektivitu pri vykonávaných kontrolách.

Podľa ustanovenia § 9 zákona o autoškolách sa inštruktorská skúška vykonáva po skončení inštruktorského kurzu. Inštruktorské kurzy vykonáva Slovenská komora výcvikových zariadení autoškôl (SKVZA), podľa osobitného predpisu (ustanovenie § 5 ods. 1 zákona č. 359/2000 Z. z. o Slovenskej komore výcvikových zariadení autoškôl v znení neskorších predpisov).

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky v súčasnosti disponuje 77 inštruktormi, ktorí zabezpečujú svojou činnosťou rôzne kurzy výcvikov pre viac ako 12 750 vodičov rôznych organizačných jednotiek v pôsobnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (HaZZ, PZ, ŠS, VS, HZS). Títo inštruktóri spĺňajú všetky podmienky zákona o autoškolách, okrem absolvovania výcviku prostredníctvom Slovenskej komory výcvikových zariadení autoškôl a skúšok stanovenou touto komorou. Samotná komora však nevykonáva žiadnu lektorskú činnosť. Pre získanie skúšky je nutné absolvovať školenie u jednej zo spolupracujúcich autoškôl. Inštruktóri v pôsobnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky ako jediní na Slovensku vykonávajú základný špeciálny výcvik pre vodičov špecialistov pri používaní Zvláštneho výstražného znamenia ZVZ (vozidlá s právom prednosti v jazde s použitým svetelných a zvukových výstražných signálov).

Inštruktóri autoškoly Ministerstva vnútra Slovenskej republiky ako aj Ministerstva obrany Slovenskej republiky nebudú môcť vykonávať výučbu v súkromných autoškolách, tým pádom nebude žiadnym spôsobom zasahované do súkromných autoškôl. Fyzický nedostatok vodičov (zamestnancov oboch ministerstiev) je možné vyriešiť práve novelou, pričom so sebou prináša nasledovné pozitívne vplyvy: (A) efektívne a pružné vyškoľenie inštruktorov

autoškoly vo vlastnej réžii bez nutnosti potreby viazania finančných prostriedkov mimo štátne inštitúcie, predpokladom je pozitívny vplyv na štátny rozpočet, (B) efektívne a pružné vyškolenie vodičov skupín C, D a ich podskupín CE a DE vo vlastnej réžii bez nutnosti potreby viazania finančných prostriedkov mimo štátne inštitúcie, predpokladom je pozitívny vplyv na štátny rozpočet, (C) zabezpečenie základných činností oboch ministerstiev (ochrana zdravia, života, majetku a i.) časovo a finančne efektívne,

Novela okrem zriadenia autoškôl Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a Ministerstva obrany Slovenskej republiky precizuje niektoré ustanovenia zákona o autoškólach, týkajúce sa kontroly autoškôl bez zmien účelu pôvodného znenia, ako aj zvyšuje lehotu pre udelenie pokuty za správne delikty a zvyšuje kategóriu postihov za niektoré porušenia povinností autoškôl.

Prvou zmenou zákona o autoškólach je úprava ustanovenia **§ 6 ods. 1 písm. e)** zákona o autoškólach („Prevádzkovateľ autoškoly je povinný vydať po skončení kurzu osvedčenie o absolvovaní kurzu len tomu, kto absolvoval výučbu a výcvik podľa zákona o autoškólach, vykonávacieho predpisu a učebných osnov; osvedčenie o absolvovaní kurzu vydané v rozpore s týmto ustanovením je neplatné“).

Novela prináša tiež nové znenie ustanovenia **§ 16 ods. 11** zákona o autoškólach („Pri výkone štátneho odborného dozoru nad výcvikom a výučbou teórie v autoškole, nad kurzami a skúškami kontrolóri vypracujú protokol z vykonania štátneho odborného dozoru na mieste, ak sa štátnym odborným dozorom v tejto oblasti zistia nedostatky alebo záznam z vykonania štátneho odborného dozoru na mieste, ak sa nedostatky nezistia. Pri ich vypracovaní postupujú primerane podľa osobitného predpisu, pričom neobsahujú dátum oboznámenia vedúceho kontrolovaného subjektu s protokolom a podpis vedúceho kontrolovaného subjektu, ktorý bol s protokolom oboznámený. Zasláním protokolu z vykonania štátneho odborného dozoru na mieste alebo záznamu z vykonania štátneho odborného dozoru na mieste kontrolovanej osobe je štátny odborný dozor ukončený. V protokole z vykonania štátneho odborného dozoru na mieste sa kontrolovanej osobe uloží povinnosť v určenej lehote odstrániť zistené nedostatky a predložiť orgánu štátneho odborného dozoru správu o ich odstránení. Protokol

z vykonania štátneho odborného dozoru na mieste sa s kontrolovanou osobou neprerokováva a zápisnica o prerokovaní protokolu sa nevypracováva“).

Novinkou je tiež doplnenie nových ustanovení **§ 20 ods. 3 až 7** zákona o autoškólach.

„Na registráciu autoškoly Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra“) a autoškoly Ministerstva obrany Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo obrany“), na zriadenie ich prevádzky a na ich zrušenie je príslušné Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo dopravy“). Ministerstvo vnútra a ministerstvo obrany môžu zriadiť prevádzky svojej autoškoly na celom území Slovenskej republiky, pričom overenie technickej základne v tomto prípade vykonáva príslušný okresný úrad v sídle kraja, v ktorom má byť autoškola alebo prevádzka zriadená. Ak v tomto ustanovení nie je ustanovené inak, na registráciu autoškoly ministerstva vnútra a autoškoly ministerstva obrany, zriadenie ich prevádzky a na ich zrušenie podľa predchádzajúcej vety sa rovnako vzťahuje ustanovenie **§ 3 a § 7** zákona o autoškólach“ (ustanovenie **§ 20 ods. 3** zákona o autoškólach).

„Účastníkom kurzu v autoškole ministerstva vnútra môže byť len príslušník Policajného zboru, príslušník Hasičského a záchranného zboru, príslušník Horskej záchrannej služby, zamestnanec alebo štátny zamestnanec ministerstva vnútra, ktorému z pracovných povinností, zaradenia, charakteristiky pracovného miesta alebo z opisu štátnozamestnaneckého miesta vyplýva požiadavka vlastniť vodičské oprávnenie príslušnej skupiny“ (ustanovenie **§ 20 ods. 4** zákona o autoškólach).

„Účastníkom kurzu v autoškole ministerstva obrany môže byť len profesionálny vojak a vojak v zálohe zaradený do aktívnych záloh, zamestnanec alebo štátny zamestnanec ministerstva obrany, ktorému z pracovných povinností, zaradenia, charakteristiky pracovného miesta alebo z opisu štátnozamestnaneckého miesta vyplýva požiadavka vlastniť vodičské oprávnenie príslušnej skupiny“ (ustanovenie **§ 20 ods. 5** zákona o autoškólach).

„Inštruktorom v autoškole ministerstva vnútra môže byť len ten, komu na to vydalo oprávnenie ministerstvo vnútra; toto oprávnenie neumožňuje vykonávať výučbu a výcvik v inej autoškole. Inštruktorom v autoškole ministerstva obrany môže

byť len ten, komu na to vydalo oprávnenie ministerstvo obrany; toto oprávnenie neumožňuje vykonávať výučbu a výcvik v inej autoškole. Ministerstvo vnútra a ministerstvo obrany zasiela ministerstvu dopravy menný zoznam osôb, ktorým bolo vydané príslušné inštruktorské oprávnenie, do piatich pracovných dní odo dňa, kedy bolo takéto oprávnenie zo strany ministerstva vnútra alebo ministerstva obrany vydané. Osoba, ktorá je držiteľom tohto oprávnenia, ktoré vydalo ministerstvo vnútra alebo ministerstvo obrany, a ktorá nie je aj držiteľom inštruktorského preukazu udeleného podľa ustanovenia **§ 10** zákona o autoškolách, nie je oprávnená vykonávať výučbu ani výcvik v autoškole, ktorej vydal osvedčenie o registrácii okresný úrad v sídle kraja“ (ustanovenie **§ 20 ods. 6** zákona o autoškolách).

„Úlohy okresného úradu v sídle kraja podľa ustanovenia **§ 14 písm. b)** zákona o autoškolách voči inštruktorom autoškoly: **(A)** ministerstva vnútra plní ministerstvo vnútra, **(B)** ministerstva obrany plní ministerstvo obrany“ (ustanovenie **§ 20 ods. 7** zákona o autoškolách).

→ Prechodné ustanovenie **§ 22f** zákona o autoškolách

Na záver prináša novela aj nové prechodné ustanovenie **§ 22f** zákona o autoškolách.

„Konanie začaté podľa zákona o autoškolách v znení účinnom do **30. apríla 2022**, ktoré sa právoplatne neskončilo do **30. apríla 2022**, sa dokončí podľa zákona o autoškolách v znení účinnom do **30. apríla 2022**“ (ustanovenie **§ 22f** zákona o autoškolách).

→ Cieľ novely

Novela nadobúda účinnosť dňa **01. mája 2022**.

NOVELA ZÁKONA O AZYLE

Aktuálna spoločenská situácia prináša aj potrebu novelizácie legislatívy v oblasti udeľovania azylu, integráciu azylantov a cudzincov. Uvedenej problematike sa v poslednom období venovala Národná rada Slovenskej republiky formou novely zákona o azyle.

Národná rada Slovenskej republiky prijala dňa **17. marca 2022** zákon č. **124/2022** Z. z. (ďalej len „novela“) ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. **480/2002** Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o azyle“).

→ Prehľad zmien

Novela najmä (1) upravuje hierarchiu statusov ochrany udeľovaných/poskytovaných cudzincom v Slovenskej republike podľa zákona o azyle; ide najmä o uprednostnenie posudzovania a poskytovania doplnkovej ochrany z dôvodu vážneho bezprávia pred udeľovaním azylu na účel zlúčenia rodiny, ale aj pred udeľovaním azylu z humanitných dôvodov; (2) systémovo upravuje prvotnú integráciu azylantov a cudzincov, ktorým sa poskytla doplnková ochrana, pričom v rámci nej (A) zavádza jednorazový príspevok v rovnakej výške aj pre cudzincov, ktorým sa poskytla doplnková ochrana; (B) zavádza integračný príspevok pre azylantov a cudzincov, ktorým sa poskytla doplnková ochrana, počas obdobia šiestich mesiacov; (C) umožňuje v integračnom stredisku ubytovať aj cudzincov, ktorým sa poskytla doplnková ochrana; (D) ustanovuje zabezpečenie sociálneho poradenstva, psychologického poradenstva a kurzu kultúrnej orientácie pre azylantov a cudzincov, ktorým sa poskytla doplnková ochrana, na základe ich individuálnych potrieb; (2) ustanovuje zabezpečenie sociálneho poradenstva, psychologického poradenstva alebo iného poradenstva a kurzu kultúrnej orientácie aj pre žiadateľov o udelenie azylu na základe ich individuálnych potrieb; (3) skracuje lehotu pre prístup žiadateľov na trh práce na šesť mesiacov od začatia konania o udelenie azylu; (4) ustanovuje nový dôvod prerušenia konania o

odovzdaní do iného štátu; (5) ustanovuje dobu, na ktorú sa žiadateľovi povolí pobyt mimo pobytového tábora (tzv. dlhodobá priepustka);

(6) bližšie určuje skutočnosti, ktoré obsahuje poučenie žiadateľa o udelenie azylu; (7) ustanovuje nový dôvod zániku azylu; (8) aktualizuje viaceré poznámky pod čiarou, atď.

Prvou zmenou, ktorú novela do zákona o azyle prináša, je zúženie rozsahu predmetu zákona o azyle v oblasti integrácie na úpravu prvotnej integrácie. Takto sú vhodným spôsobom reflektované nielen navrhované zmeny v tejto oblasti v ostatných častiach zákona o azyle, ale aj existujúca prax. Súčasne dochádza v rámci prvotnej integrácie k zjednoteniu postavenia azylantov a cudzincov, ktorým sa poskytla doplnková ochrana (ustanovenie **§ 1 písm. e)** zákona o azyle).

Ďalšou zmenou, ktorú novela do zákona o azyle prináša, je nahradenie slov „**politické strany alebo politické hnutia**“ slovom „**strany**“ v ustanoveniach **§ 2 písm. e) druhý bod a § 19 ods. 7** zákona o azyle. K uvedenej zmene dochádza z dôvodu presnejšej transpozície čl. **6 písm. b) a čl. 7 ods. 1 písm. b)** smernice Európskeho parlamentu a Rady **2011/95/EÚ**, ktoré sa týkajú pôvodcov (aktérov) prenasledovania alebo vážneho bezprávia a aktérov ochrany pred prenasledovaním alebo vážnym bezpráviem (zákon o azyle výslovne nevymedzuje pojem aktéri ochrany pred prenasledovaním alebo vážnym bezpráviem).

Novinkou je tiež doplnenie ustanovenie **§ 2a** zákona o azyle („Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) pri uplatňovaní tohto zákona o azyle zohľadňuje najlepší záujem maloletého“). Novela teda do zákona o azyle explicitne premieta zohľadňovanie najlepšího záujmu maloletej osoby (dieťaťa). V súlade s doterajšou praxou sa bude pri prijímaní konkrétnych opatrení v konaniach podľa zákona o azyle, zabezpečovaní starostlivosti o žiadateľov v azylových zariadeniach a pri prvotnej integrácii zohľadňovať najlepší záujem maloletej osoby (ustanovenie **§ 2a** zákona o azyle).

Novela priniesla aj nové znenie ustanovenia **§ 4 ods. 2** zákona o azyle („Poverený zamestnanec ministerstva pred vyplnením dotazníka, najneskôr však do 15 dní od začatia konania, poučí žiadateľa o konaní o udelenie azylu, najmä o jeho právach a povinnostiach, možných dôsledkoch neplnenia alebo porušenia jeho povinností alebo nespolupráce podľa tohto zákona o azyle, dôsledkoch výslovného alebo konkludentného späťvzatia žiadosti, lehotách podľa tohto zákona o azyle, možnosti zastupovania v konaní podľa tohto zákona o azyle a o prístupe k právnej pomoci. Ministerstvo poskytne žiadateľovi aj informáciu o mimovládnych organizáciách, ktoré sa zaoberajú starostlivosťou o žiadateľov, azylantov a cudzincov, ktorým sa poskytla doplnková ochrana. Poučenie a informácie podľa tohto ustanovenia **§ 4 ods. 2** zákona o azyle sa poskytujú podľa možnosti písomne a v jazyku, o ktorom sa odôvodnene predpokladá, že mu žiadateľ rozumie; ak ide o maloletého, poučenie a informácie sa poskytnú spôsobom zohľadňujúcim jeho vek a stupeň rozumovej a vôľovej vyspelosti“).

Novelou sa ďalej v súlade s čl. **43 ods. 2** smernice Európskeho parlamentu a Rady **2013/32/EÚ** sa novým spôsobom upravuje lehota, po uplynutí ktorej sa žiadateľ umiestnený v prijímacom centre umiestni v záchytnom tábore, čím sa mu zároveň umožní vstup na územie Slovenskej republiky. Prípady, keď sú žiadatelia o udelenie azylu po začatí konania o udelení azylu umiestnení v prijímacom centre, sú v Slovenskej republike ojedinelé“ (ustanovenie **§ 4 ods. 3 písm. a)** zákona o azyle).

Zmenou si prešlo aj ustanovenie, týkajúce sa udelenia azylu z humanitárnych dôvodov (ustanovenie **§ 9** zákona o azyle - „Ministerstvo môže udeliť azyl z humanitárnych dôvodov, ak sa v konaní nezistia dôvody podľa ustanovení **§ 8, § 10, § 13a a 13b** zákona o azyle“). Nová právna úprava nadväzuje na novú hierarchiu statusov v ustanovení **§ 20 ods. 4** zákona o azyle. Na rozdiel od doterajšej právnej úpravy sa ustanovenie **§ 20 ods. 4** zákona o azyle dopĺňa o skutočnosť, že v konaní sa nezistia ani dôvody podľa ustanovení **§ 10, § 13a a § 13b** zákona o azyle. To znamená, že udelenie azylu podľa ustanovenia **§ 9** zákona o azyle (humanitné dôvody), ktorý je tzv. národným statusom, by prichádzalo do úvahy, až keď neexistujú dôvody na udelenie medzinárodnej ochrany, teda udelenie azylu podľa ustanovenia **§ 8**

zákona o azyle (prenasledovanie) a poskytnutie doplnkovej ochrany podľa ustanovenia **§ 13a** zákona o azyle (vážne bezprávie), ani dôvody na udelenie azylu podľa ustanovenia **§ 10** zákona o azyle, či poskytnutie doplnkovej ochrany podľa ustanovenia **§ 13b** zákona o azyle na účel zlúčenia rodiny, ktoré sú tiež tzv. národnými statusmi. Pri posudzovaní žiadosti o udelenie azylu sa berie do úvahy aj rozsiahla judikatúra súdov Slovenskej republiky. Je potrebné uviesť, že udeliť azyl z humanitárnych dôvodov je vyjadrením zvrchovaného práva Slovenskej republiky, pričom udelenie tohto druhu ochrany nevyplýva ani z medzinárodných dohôdov ani z európskeho práva. V zmysle príslušnej judikatúry môže ministerstvo posúdiť možnosť udelenia azylu podľa ustanovenia **§ 9** zákona o azyle, právny nárok na udelenie azylu z humanitárnych dôvodov však neexistuje.

Novelou sa ďalej okrem iného rozširujú dôvody zániku azylu. V súvislosti s úpravou hierarchie statusov v novom znení ustanovenia **§ 20 ods. 4 a ods. 5** zákona o azyle dochádza k zaradeniu poskytnutia doplnkovej ochrany z dôvodu vážneho bezprávia k dôvodom na zánik azylu udeleného na účel zlúčenia rodiny a azylu udeleného z humanitárnych dôvodov, ktoré sú tzv. národnými statusmi. Takéto prípady však prichádzajú do úvahy najmä vtedy, ak by azylant podal opakovanú žiadosť o udelenie azylu (ustanovenie **§ 14 ods. 4** zákona o azyle).

Novinkou je tiež nové znenie ustanovenia **§ 19a ods. 8** zákona o azyle („Ministerstvo na účel posudzovania žiadosti o udelenie azylu zabezpečí, aby získané údaje o krajine pôvodu boli presné, aktuálne a z relevantných zdrojov, ako sú napríklad úrad vysokého komisára a Agentúra Európskej únie pre azyl“).

Po novom sa tiež ustanovuje aj v iných konaniach o azyle, ako je konanie o udelenie azylu, že sa primerane použijú ustanovenia o osobitných procesných zárukách (ustanovenie **§ 17ab** zákona o azyle) a lehotách na vydanie rozhodnutia (ustanovenie **§ 20 ods. 1** zákona o azyle). Nevyhodnotilo sa ako účelné upravovať osobitnú lehotu na rozhodovanie v konaní o odňatie azylu, predĺženie doplnkovej ochrany, zrušenie doplnkovej ochrany, atď. (ustanovenie **§ 19b** zákona o azyle).

Novela do zákona o azyle vkladá aj nové ustanovenia **§ 20 ods. 5 a 6** zákona o azyle.

„Ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu podľa ustanovenia **§ 13 ods. 1 písm. a) alebo ods. 4** zákona o azyle a o neposkytnutí doplnkovej ochrany podľa ustanovenia **§ 13c ods. 1 písm. a) alebo ods. 4 písm. a) alebo písm. b)** zákona o azyle, posúdi aj splnenie podmienok na udelenie azylu podľa ustanovenia **§ 10** zákona o azyle a poskytnutie doplnkovej ochrany podľa ustanovenia **§ 13b** zákona o azyle, pričom azyl udelí prednostne; to neplatí, ak cudzinec už má udelený azyl podľa ustanovenia **§ 10** zákona o azyle alebo poskytnutú doplnkovú ochranu podľa ustanovenia **§ 13b** zákona o azyle“ (ustanovenie **§ 20 ods. 5** zákona o azyle).

„Ak ministerstvo rozhodne o odňatí azylu udeleného podľa ustanovenia **§ 8** zákona o azyle, rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu podľa ustanovenia **§ 13a** zákona o azyle“ (ustanovenie **§ 20 ods. 6** zákona o azyle).

Zmenou si po novom prešlo aj ustanovenie **§ 20a ods. 1** zákona o azyle („Rozhodnutie v konaní o azyle sa doručuje účastníkovi konania v primeranom čase; miesto a čas doručenia určí ministerstvo. Ak má účastník konania zákonného zástupcu alebo opatrovníka, doručuje sa rozhodnutie len zákonnému zástupcovi alebo opatrovníkovi. Ak má účastník konania, jeho zákonný zástupca alebo opatrovník zástupcu na celé konanie na základe plnomocenstva, doručuje sa rozhodnutie len tomuto zástupcovi. Ak má účastník konania právo na poskytnutie právnej pomoci podľa osobitného predpisu, doručuje sa rozhodnutie len Centru právnej pomoci“).

Prístup na trh práce pre žiadateľov o udelenie azylu sa novelou skracuje z doterajších deväť mesiacov od začatia konania na šesť mesiacov od začatia konania. Poznatky z praxe poukazujú na skutočnosť, že skorším začlenením na trh práce sa eliminuje sociálna frustrácia žiadateľov z dlhodobého čakania na rozhodnutie, zlepšujú si svoje znalosti slovenského jazyka a kultúrnych realít, čo celkovo prispieva k lepšej integrácii a prispôsobeniu sa slovenskej spoločnosti. Vzhľadom na dlhodobú potrebu zahraničných zamestnancov možno považovať skorší prístup žiadateľov na trh práce za prínosný pre trh zamestnanosti na Slovensku. Zmena je v línii s navrhovanými zmenami práva Európskej únie, konkrétne

smernice Európskeho parlamentu a Rady **2013/33/EÚ**. (ustanovenie **§ 23 ods. 6** zákona o azyle).

Premenou si prešlo aj ustanovenie **§ 28** zákona o azyle.

„Cieľom prvotnej integrácie je začlenenie azylantov a cudzincov, ktorým sa poskytla doplnková ochrana, do spoločnosti, najmä získanie vhodného ubytovania, zamestnania a osvojenie si slovenského jazyka“ (ustanovenie **§ 28 ods. 1** zákona o azyle).

„Ministerstvo poskytne azylantovi alebo cudzincovi, ktorému sa poskytla doplnková ochrana, na základe jeho písomnej žiadosti, ktorej vzor je uvedený v **prílohe č. 2b**, jednorazový príspevok vo výške 1,5-násobku sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu podľa osobitného predpisu; tomu istému cudzincovi možno na území Slovenskej republiky poskytnúť takýto príspevok iba jedenkrát“ (ustanovenie **§ 28 ods. 2** zákona o azyle).

„Ministerstvo zabezpečí kurz základov slovenského jazyka azylantovi a cudzincovi, ktorému sa poskytla doplnková ochrana“ (ustanovenie **§ 28 ods. 3** zákona o azyle).

„Azylantovi alebo cudzincovi, ktorému sa poskytla doplnková ochrana, sa na základe písomnej žiadosti, ktorá sa podáva na ministerstve a ktorej vzor je uvedený v **prílohe č. 2c**, poskytne integračný príspevok vo výške 1,75-násobku sumy životného minima podľa osobitného predpisu po dobu 6 po sebe nasledujúcich mesiacov od doručenia žiadosti ministerstvu. Integračný príspevok podľa prvej vety poskytne ministerstvo, ak nie je poskytovaný prostredníctvom mimovládnej organizácie. Písomná žiadosť podľa prvej vety sa môže podať na ministerstve najneskôr do 60 dní od udelenia azylu alebo poskytnutia doplnkovej ochrany; ak sa žiadosť podá po uplynutí tejto lehoty, integračný príspevok podľa prvej vety sa neposkytne. Tomu istému cudzincovi možno na území Slovenskej republiky poskytnúť takýto príspevok iba jedenkrát, a to po prvom udelení azylu alebo poskytnutí doplnkovej ochrany“ (ustanovenie **§ 28 ods. 4** zákona o azyle).

„Ministerstvo zabezpečí pre azylanta a cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana, sociálne poradenstvo, psychologické poradenstvo alebo iné poradenstvo a kurz kultúrnej orientácie na základe jeho individuálnych potrieb spravidla po dobu 12

mesiacov od udelenia azylu alebo poskytnutia doplnkovej ochrany; v prípade maloletého dieťaťa, aj ak je to potrebné pre jeho priaznivý vývin“ (ustanovenie § 28 ods. 5 zákona o azyle).

„Ministerstvo môže azylanta alebo cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana, na základe jeho písomnej žiadosti ubytovať v integračnom stredisku, kde je povinný primerane uhrádzať výdavky spojené s jeho pobytom“ (ustanovenie § 28 ods. 6 zákona o azyle).

Novelou bolo do zákona o azyle doplnené aj nové prechodné ustanovenie § 54e zákona o azyle.

„Konanie o azyle, o ktorom ministerstvo nerozhodlo do 31. mája 2022, sa dokončí podľa ustanovení tohto zákona o azyle v znení účinnom od 1. júna 2022“ (ustanovenie § 54e ods. 1 zákona o azyle).

„Ak sa cudzincovi udelil azyl alebo poskytla doplnková ochrana do 31. mája 2022, jednorazový

príspevok podľa ustanovenia § 28 ods. 2 zákona o azyle účinného od 1. júna 2022 sa mu neposkytne; azylantovi sa poskytne jednorazový príspevok podľa ustanovenia § 27 ods. 1 zákona o azyle v znení účinnom do 31. mája 2022“ (ustanovenie § 54e ods. 2 zákona o azyle).

„Ak sa cudzincovi udelil azyl alebo poskytla doplnková ochrana do 31. mája 2022, integračný príspevok podľa ustanovení tohto zákona o azyle v znení účinnom od 1. júna 2022 sa mu neposkytne“ (ustanovenie § 54e ods. 3 zákona o azyle).

Novela vkladá do zákona o azyle aj nové prílohy č. 2b a 2c.

→ Účinnosť novely

Novela nadobúda účinnosť dňa 01. júna 2022.

NOVELA ZÁKONA O MEDZINÁRODNOM PRÁVE SÚKROMNOM A PROCESNOM

Parlament prijal v marci 2022 aj novelu zákona o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom, ktorá má snahu reagovať na novú európsku úpravu, či odstrániť problémy vyplývajúce z aplikačnej praxe.

Dňa 16. marca 2022 bol Národnou radou Slovenskej republiky prijatý zákon č. 108/2022 Z. z. (ďalej len „novela“) ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o MPSP“) a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Okrem zákona o MPSP sa novelou menia alebo dopĺňajú aj (A) zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a (B) zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“).

→ Zmeny

Nová právna úprava Európskej únie, na ktorú novela reflektuje, je obsiahnutá v (1) nariadení Rady (EÚ) 2019/1111 z 25. júna 2019 o právomoci a uznávaní a výkone rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností a o medzinárodných únosoch detí (prepracované znenie) (ďalej len „nariadenie (EÚ) 2019/1111“), (2) nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/1784 z 25. novembra 2020 o doručovaní súdnych a mimosúdnych písomností v občianskych a obchodných veciach v členských štátoch (doručovanie písomností) (prepracované znenie) (ďalej len „nariadenie (EÚ) 2020/1784“), (3) nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/1783 z 25. novembra 2020 o spolupráci medzi súdmi členských štátov pri vykonávaní dôkazov v občianskych a obchodných veciach (vykonávanie dôkazov) (prepracované znenie) (ďalej len „nariadenie (EÚ) 2020/1783“).

Novela do zákona o MPSP vkladá niekoľko nových ustanovení, z ktorých prvým je nové ustanovenie § 39a zákona o MPSP.

„Ak súd cudzieho štátu alebo účastník konania za podmienok ustanovených v medzinárodnej zmluve

alebo v právne záväznom akte Európskej únie požiada, aby slovenský súd prevzal právomoc vo veci starostlivosti o maloletého, rozhodne o tejto žiadosti Okresný súd Trnava bez zbytočného odkladu; tento súd informuje o svojom rozhodnutí súd cudzieho štátu“ (ustanovenie § 39a ods. 1 zákona o MPSP).

„Ak súd rozhodne o prevzatí právomoci podľa ustanovenia § 39a ods. 1 zákona o MPSP, môže vec postúpiť inému súdu, ak to vyžaduje záujem maloletého“ (ustanovenie § 39a ods. 2 zákona o MPSP).

Ďalšou novinkou sú aj novo doplnené ustanovenia § 47a a 48a zákona o MPSP.

„Ak podľa tohto oddielu 1 zákona o MPSP nemá slovenský súd právomoc, môže si vo výnimočných prípadoch túto právomoc založiť, ak sa konanie nemôže účinne začať alebo uskutočniť v cudzine a vec má úzku väzbu na Slovenskú republiku. To platí aj vtedy, že uznanie cudzieho rozhodnutia bolo v Slovenskej republike zamietnuté a v cudzine nemožno uskutočniť nové konanie pre prekážku právoplatne rozhodnutej veci“ (ustanovenie § 47a zákona o MPSP).

„Začatie konania v cudzine nebráni, aby v tej istej veci prebiehalo konanie na slovenskom súde“ (ustanovenie § 48a ods. 1 zákona o MPSP).

„Ak sa v tej istej veci vedie konanie na súde cudzieho štátu, môže slovenský súd, v odôvodnených prípadoch a na návrh účastníka, konanie prerušiť, ak možno predpokladať, že uznaniu takéhoto rozhodnutia súdu cudzieho štátu nebude brániť prekážka podľa ustanovenia § 64 zákona o MPSP; súd v rozhodnutí o prerušení konania poučí účastníka o lehote podľa ustanovenia § 48a ods. 4 zákona o MPSP a následkoch jej nedodržania“ (ustanovenie § 48a ods. 2 zákona o MPSP).

„Súd pokračuje v konaní na návrh účastníka, ak (A) konanie na súde cudzieho štátu bolo prerušené alebo zastavené, (B) je nepravdepodobné, že konanie na súde cudzieho štátu bude v primeranom čase ukončené, alebo (C) je daný iný dôvod na zabezpečenie práva na spravodlivý proces, pre

ktorý je potrebné v konaní pokračovať“ (ustanovenie **§ 48a ods. 3** zákona o MPSP).

„Ak účastník konania nepodá návrh podľa ustanovenia **§ 48a ods. 3** zákona o MPSP do 12 mesiacov od právoplatnosti uznesenia o prerušení konania, súd konanie zastaví“ (ustanovenie **§ 48a ods. 4** zákona o MPSP).

Zmenou si prešla aj oblasť právnej pomoci v styku s cudzinou ako aj oblasť dožiadania cudzích orgánov, v podobe zmeny ustanovení **§ 55 a § 56** zákona o MPSP.

„V konaní s medzinárodným prvkom slovenské justičné orgány vykonávajú procesné úkony vo vzťahu k cudzine podľa ustanovení zákona o MPSP“ (ustanovenie **§ 55 ods. 1** zákona o MPSP).

„Právnou pomocou sa rozumejú procesné úkony, najmä doručovanie písomností, výsluch osôb a vykonávanie ďalších dôkazov, na účely súdneho konania vedeného v Slovenskej republike vykonávané v cudzine na základe dožiadania slovenských justičných orgánov alebo úkony vykonávané na území Slovenskej republiky na základe dožiadania cudzích orgánov“ (ustanovenie **§ 55 ods. 2** zákona o MPSP).

Cudzími orgánmi podľa ustanovenia **§ 55 ods. 2** zákona o MPSP sa okrem súdov a iných justičných orgánov rozumejú aj iné orgány a osoby, ak podľa práva cudzieho štátu majú oprávnenie žiadať o poskytnutie právnej pomoci vo veciach podľa ustanovenia **§ 1** zákona o MPSP“ (ustanovenie **§ 55 ods. 3** zákona o MPSP).

„Slovenské justičné orgány poskytujú na dožiadanie cudzím orgánom právnú pomoc za podmienky vzájomnosti. Na doručenie písomnosti osobe v Slovenskej republike sa podmienka vzájomnosti neuplatňuje“ (ustanovenie **§ 56 ods. 1** zákona o MPSP).

„Právnú pomoc možno odoprieť, ak **(A)** vykonanie dožadovaného úkonu nespadá do právomoci dožiadaného slovenského justičného orgánu; ak však jeho urobenie patrí do právomoci iného slovenského justičného orgánu alebo do právomoci iných slovenských orgánov, dožiadanie sa postúpi na vybavenie tomuto orgánu, **(B)** sa žiada o vykonanie úkonu, ktorý sa prieči slovenskému verejnému poriadku“ (ustanovenie **§ 56 ods. 2** zákona o MPSP).

„Na vybavenie dožiadania cudzieho orgánu o právnú pomoc je miestne príslušný justičný orgán,

v ktorého obvode sa požadovaný úkon právnej pomoci má vykonať. Dožiadanie na zistenie údajov z úradných evidencií, ku ktorým majú prístup všetky justičné orgány, vykoná justičný orgán, ktorému bolo dožiadanie doručené“ (ustanovenie **§ 56 ods. 3** zákona o MPSP).

Novela do zákona o MPSP vkladá aj nové ustanovenie **§ 56a** zákona o MPSP.

„Cudzí zastupiteľský orgán alebo cudzí konzulárny orgán s pôsobnosťou pre územie Slovenskej republiky môže vykonať úkon pre orgány vysielajúceho štátu len na základe súhlasu ministerstva spravodlivosti. Súhlas sa nevyžaduje na doručenie písomností občanovi vysielajúceho štátu, na výsluch takejto osoby, alebo na iný dôkaz týkajúci sa tejto osoby, ak sa vykonajú v priestoroch tohto zastupiteľského orgánu alebo konzulárneho orgánu a ak sa osoba dostaví k týmto úkonom dobrovoľne“ (ustanovenie **§ 56a** zákona o MPSP).

Novinkou sú okrem iného aj nové ustanovenia **§ 58a až § 58g** zákona o MPSP.

„Ak dožadujúci orgán požiada o osobné doručenie písomnosti, justičný orgán písomnosť adresátovi doručí prostredníctvom zamestnanca justičného orgánu, súdneho exekútora, alebo si justičný orgán adresáta na tento účel predvolá“ (ustanovenie **§ 58a ods. 1** zákona o MPSP). „Osobné prevzatie písomnosti adresát potvrdí podpisom na doručke dožadujúceho orgánu alebo do zápisnice dožiadaného súdu. Na možnosť odmietnutia prevzatia písomnosti sa primerane použije ustanovenie **§ 58 ods. 2** zákona o MPSP“ (ustanovenie **§ 58a ods. 2** zákona o MPSP). „Ak sa ani pri opakovanom pokuse nepodarí písomnosť doručiť adresátovi osobne, dožiadateľ súd vráti dožiadanie nevybavené späť s uvedením dôvodov nevybavenia“ (ustanovenie **§ 58a ods. 3** zákona o MPSP).

„Ak o to žiada cudzí orgán, možno svedkov, znalcov a účastníkov vyslúchať pod prísahou; pred prísahou musia byť upozorení na význam výpovede a na následky krivej prísahy“ (ustanovenie **§ 58b ods. 1** zákona o MPSP). „Prísaha pre svedkov a účastníkov znie: „Prisahám na svoju česť, že o všetkom, na čo sa ma bude súd pýtať, vypoviem úplnú a čistú pravdu a nič nezamlčím.“ (ustanovenie **§ 58b ods. 2** zákona o MPSP). „Prísaha pre znalcov znie: „Prisahám na svoju česť, že znalecký posudok podám podľa svojho najlepšieho vedomia a

svedomia.“ (ustanovenie § 58b ods. 3 zákona o MPSP). „Ak ide o prísahu následnú, znenie prísahy sa primerane pozmení“ (ustanovenie § 58b ods. 4 zákona o MPSP). „Ustanovenia § 58 b ods. 1 až 4 zákona o MPSP sa primerane použijú aj vtedy, ak je potrebné v cudzine predložiť prísahné vyhlásenie o skutočnostiach rozhodujúcich na uplatnenie alebo zachovanie nárokov“ (ustanovenie § 58b ods. 5 zákona o MPSP).

„Prítomnosť zástupcov cudzích orgánov a iných osôb na úkone právnej pomoci vykonávanom slovenským justičným orgánom na dožiadanie cudzieho orgánu je možná so súhlasom slovenského justičného orgánu“ (ustanovenie § 58c zákona o MPSP).

„Priamy výkon dôkazu cudzím orgánom na území Slovenskej republiky na účely konania v cudzine je prípustný so súhlasom ministerstva spravodlivosti, ak to umožňuje medzinárodná zmluva alebo právne záväzný akt Európskej únie“ (ustanovenie § 58d ods. 1 zákona o MPSP). „Ministerstvo spravodlivosti žiadosť o priamy výkon dôkazu, s ktorou vyslovilo súhlas, postúpi príslušnému justičnému orgánu, ak sa vyžaduje jeho súčinnosť pri vykonaní dôkazu cudzím orgánom“ (ustanovenie § 58d ods. 2 zákona o MPSP).

„Ak zákona o MPSP, medzinárodná zmluva alebo právne záväzný akt Európskej únie neustanovuje inak, stýkajú sa justičné orgány s cudzími orgánmi prostredníctvom ministerstva spravodlivosti“ (ustanovenie § 58e zákona o MPSP).

„K dožiadaniu a priloženým písomnostiam, vrátane písomností určených na doručenie osobe v cudzine, sa pripojí overený preklad do úradného jazyka dožiadateľného štátu. Ak má dožiadateľ štát viacero úradných jazykov, ktoré sa uplatňujú v územných celkoch tohto štátu, pripojí sa overený preklad do jazyka toho územného celku, kde sa má dožiadanie vykonať“ (ustanovenie § 58f zákona o MPSP).

„Ak má adresát obvyklý pobyt v cudzine alebo sa tam dlhodobo zdržiava a nemá adresu doručenia v Slovenskej republike, ani si neurčil zástupcu na doručovanie v Slovenskej republike, súd mu doručuje písomnosti na adresu v cudzine; to neplatí, ak možno písomnosť doručiť adresátovi na pojednávaní alebo pri inom úkone súdu, alebo do elektronickej schránky podľa osobitného predpisu“ (ustanovenie § 58g ods. 1 zákona o MPSP). „Ak je potrebné adresátovi doručiť písomnosť, ktorá sa podľa ustanovení CSP doručuje do vlastných rúk a

pobyt adresáta v cudzine nie je známy adresátovi sa nepodarilo doručiť na známu adresu v cudzine, alebo je doručenie alebo zistenie adresy v cudzine spojené s ťažko prekonateľnými prekážkami a údaje o adrese doručenia v cudzine nevie poskytnúť ani účastník konania, súd na úradnej tabuli oznámi, že sa adresátovi doručujú písomnosti a kde si ich môže prevziať a zároveň ho vyzve, aby sa prihlásil a postaral sa o obranu svojich práv účasťou na konaní. Ďalšie písomnosti súd doručuje rovnakým spôsobom“ (ustanovenie § 58g ods. 2 zákona o MPSP). „Ak sa doručuje písomnosť podľa ustanovenia § 58g ods. 2 zákona o MPSP, písomnosť sa považuje za doručenie uplynutím 15 dní od zverejnenia oznámenia na úradnej tabuli“ (ustanovenie § 58g ods. 3 zákona o MPSP).

→ CSP

Z pohľadu CSP dochádza novelou k rozšíreniu výpočtu uznesení súdu prvej inštancie, proti ktorým je prípustné odvolanie, aj o **uznesenie o postúpení právomoci do cudziny**. Postúpenie právomoci na žiadosť iného súdu alebo účastníka konania umožňuje nariadenie (EÚ) 2019/1111, ale aj Haagsky dohovor z roku 1996. Vzhľadom na to, že výsledkom takéhoto rozhodnutia je ukončenie konania v Slovenskej republike a tiež vzhľadom na nejednotnú prax súdov, je vhodné ustanoviť možnosť odvolania priamo v CSP (ustanovenie § 357 písm. p) CSP).

→ CMP

Novela na záver dopĺňa aj CMP. Novinku sú napríklad nové ustanovenia § 112 ods. 3 a § 124 ods. 3 CMP.

„Ak ide o maloletého, ktorý nemá v Slovenskej republike bydlisko určené podľa ustanovenia § 112 ods. 1 CMP a na konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých má súd právomoc podľa osobitného predpisu, je na konanie miestne príslušný súd, ktorý je s ohľadom na záujem maloletého a okolnosti prípadu vhodný na prejednanie veci“ (ustanovenie § 112 ods. 3 CMP).

„Súd, ktorý je miestne príslušný na konanie o návrat maloletého, ktorý bol neoprávnene premiestnený alebo zadržaný, je miestne príslušný aj na konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, ak na toto konanie nadobudol

právomoc podľa osobitného predpisu“ (ustanovenie § 124 ods. 3 CMP).

Vzhľadom na obsahlosť vlastného textu novely bol predmetom tohto príspevku len prehľad najdôležitejších zmien, ktoré novela priniesla. Pre prehľad o všetkých jednotlivých zmenách a doplneniach odkazujeme aj na plné znenie novely, publikované v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.

→ Účinnosť novely

Novela nadobúda delenú účinnosť, a to (A) dňa 01. júla 2022 a (B) dňa 01. augusta 2022.

NOVELA ZÁKONA O PRÍSPEVKU NA PODPORU NÁHRADNEJ STAROSTLIVOSTI O DIETĀ

Novelizáciou si v poslednom období prešla aj oblasť náhradnej starostlivosti o dieťa a príspevku pre náhradných rodičov. Výsledkom je novela zákona o príspevku na podporu náhradnej starostlivosti o dieťa.

Národná rada Slovenskej republiky prijala dňa **16. marca 2022** zákon č. **107/2022** Z. z. (ďalej len „novela“) ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. **627/2005** Z. z. o príspevkoch na podporu náhradnej starostlivosti o dieťa v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o príspevkoch“) a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. **201/2008** Z. z. o náhradnom výživnom a o zmene a doplnení zákona č. **36/2005** Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky č. **615/2006** Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o náhradnom výživnom“).

→ Ciel' novely

Cielom novely je zvýšiť záujem o náhradnú starostlivosť, tak väčších súrodeneckých skupín ako aj zdravotne znevýhodnených detí, a to úpravou opakovaných príspevkov náhradným rodičom a podporou náhradných rodín. Záujem budúcich potenciálnych náhradných rodičov o väčšie súrodenecké skupiny ako aj o deti so zdravotným znevýhodnením je veľmi nízky, pretože starostlivosť o takéto deti je omnoho náročnejšia. Navrhovanou zmenou štát podporí náhradné rodiny, ktoré sa napriek náročnej starostlivosti rozhodnú starať o väčšie súrodenecké skupiny, resp. deti so zdravotným znevýhodnením.

→ Príspevok dieťaťu na úhradu zvýšených výdavkov

Prvou z výraznejších zmien, ktoré novela do zákona o príspevkoch priniesla, je doplnenie nového ustanovenia **§ 5a** zákona o príspevkoch („Príspevok dieťaťu na úhradu zvýšených výdavkov“).

„Príspevok dieťaťu na úhradu zvýšených výdavkov je určený na úhradu zvýšených výdavkov spojených s uspokojovaním potrieb dieťaťa súvisiacich s jeho **(A)** zdravotným stavom alebo špeciálnymi potrebami, a to najmä výdavky na lieky, zdravotnícke pomôcky a špeciálne edukačné pomôcky, **(B)** umeleckou činnosťou, a to najmä výdavky na umelecké potreby alebo umelecký materiál, umeleckú prípravu alebo na účasť na umeleckých vystúpeniach, **(C)** športovou činnosťou, a to najmä výdavky na športové potreby alebo športový materiál, športovú prípravu alebo na účasť na športových súťažiach“ (ustanovenie **§ 5a ods. 1** zákona o príspevkoch). „Nárok na príspevok dieťaťu na úhradu zvýšených výdavkov má dieťa, ktoré **(A)** je zverené do náhradnej starostlivosti podľa ustanovenia **§ 1 ods. 2 písm. a) až d)** zákona o príspevkoch a **(B)** preukáže úhradu zvýšených výdavkov podľa ustanovenia **§ 5a ods. 1** zákona o príspevkoch). „Príspevok dieťaťu na úhradu zvýšených výdavkov je vo výške preukázanej úhrady zvýšených výdavkov podľa ustanovenia **§ 5a ods. 1** zákona o príspevkoch, najviac 500 eur v kalendárnom roku“ (ustanovenie **§ 5a ods. 3** zákona o príspevkoch).

Novinkou, sú okrem iného aj nové ustanovenia **§ 7a** a **§ 7b** zákona o príspevkoch.

„Príspevok na vzdelávanie je určený na podporu celoživotného vzdelávania náhradného rodiča zameraného na doplnenie, obnovenie, rozšírenie alebo prehĺbenie poznatkov o potrebách dieťaťa a o právach dieťaťa, poznatkov alebo zručností v oblasti starostlivosti o dieťa alebo v oblasti riešenia záťažových situácií v rodine a ďalších poznatkov a zručností potrebných na zlepšenie kvality starostlivosti o dieťa“ (ustanovenie **§ 7a ods. 1** zákona o príspevkoch).

„Nárok na príspevok na vzdelávanie má náhradný rodič, ak **(A)** mu bolo zverené dieťa do náhradnej starostlivosti podľa ustanovenie **§ 1 ods. 2 písm. a) až c)** zákona o príspevkoch a **(B)** preukáže úhradu nákladov vynaložených na absolvovaný vzdelávací program ďalšieho vzdelávania, ktorý je svojím obsahom zameraný na činnosti podľa ustanovenia **§**

7a ods. 1 zákona o príspevkoch“ (ustanovenie **§ 7a ods. 2** zákona o príspevkoch).

„Príspevok na vzdelávanie je vo výške preukázanej úhrady nákladov vynaložených na absolvovaný vzdelávací program ďalšieho vzdelávania, ktorý je svojím obsahom zameraný na činnosti podľa ustanovenia **§ 7a ods. 1** zákona o príspevkoch, najviac 100 eur v kalendárnom roku“ (ustanovenie **§ 7a ods. 3** zákona o príspevkoch).

„Nárok na opakovaný príspevok dieťaťu, opakovaný príspevok náhradnému rodičovi a osobitný opakovaný príspevok náhradnému rodičovi nevzniká, ak sa dieťaťu zverenému do náhradnej starostlivosti poskytuje, z dôvodu výkonu rozhodnutia súdu o uložení výchovného opatrenia alebo ochrannej výchovy alebo z dôvodu výkonu neodkladného opatrenia súdu, starostlivosť pobytovou formou v **(A)** zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately alebo **(B)** špeciálnom výchovnom zariadení“ (ustanovenie **§ 7b** zákona o príspevkoch).

Novela do zákona o príspevkoch priniesla aj nové prechodné ustanovenie **§ 19c** zákona o príspevkoch.

„Platiteľ z vlastného podnetu prehodnotí nárok na opakovaný príspevok dieťaťu, na ktorý trval nárok k **30. júnu 2022** a rozhodne o nároku na opakovaný príspevok dieťaťu podľa tohto zákona o príspevkoch v znení účinnom od **1. júla 2022** najneskôr do **30. septembra 2022**. Odvolanie proti rozhodnutiu podľa prvej vety má odkladný účinok“ (ustanovenie **§ 19c ods. 1** zákona o príspevkoch). „Do dňa právoplatnosti rozhodnutia podľa ustanovenia **§ 19c ods. 1** zákona o príspevkoch sa podmienky nároku na opakovaný príspevok dieťaťu posudzujú podľa tohto zákona o príspevkoch v znení účinnom do **30. júna 2022**“ (ustanovenie **§ 19c ods. 2** zákona o príspevkoch).

→ Zákon o náhradnom výživnom

Okrem zákona o príspevkoch novela mení a dopĺňa aj **zákon o náhradnom výživnom**. Najvýraznejšou zmenou, vykonanou v zákone o náhradnom výživnom je zmena ustanovenia **§ 11** zákona o náhradnom výživnom („**Konanie o náhradnom výživnom**“).

„Na konanie o náhradnom výživnom sa vzťahuje správny poriadok, ak tento zákon o náhradnom výživnom neustanovuje inak. Na konanie o náhradnom výživnom sa nevzťahujú ustanovenia **§ 18 ods. 3, § 33 ods. 2, § 60, 61 až 68** správneho poriadku“ (ustanovenie **§ 11 ods. 1** zákona o náhradnom výživnom). „Ak ide o náhradné výživné, na ktoré má nárok oprávnená osoba **(A)** podľa ustanovenia **§ 2 ods. 1 písm. a) prvého až štvrtého bodu** zákona o náhradnom výživnom, konanie o náhradnom výživnom sa začína na základe písomnej žiadosti, **(B)** podľa ustanovenia **§ 2 ods. 1 písm. a) piateho bodu** zákona o náhradnom výživnom, konanie o náhradnom výživnom sa začína dňom, v ktorom bolo úradu doručené vykonateľné rozhodnutie súdu, ktorým bola povinnej osobe uložená povinnosť poukazovať výživné pre oprávnenú osobu úradu“ (ustanovenie **§ 11 ods. 2** zákona o náhradnom výživnom).

„Oprávnenú osobu, ktorá nemôže konať samostatne, zastupuje v konaní o náhradnom výživnom zákonný zástupca, a ak ide o konanie o náhradnom výživnom podľa **(A)** ustanovenia **§ 2 ods. 1 písm. a) prvého bodu alebo druhého bodu** zákona o náhradnom výživnom fyzická osoba, ktorej má povinná osoba podľa rozhodnutia súdu platiť výživné pre oprávnenú osobu, **(B)** ustanovenia **§ 2 ods. 1 písm. a) tretieho bodu alebo štvrtého bodu** zákona o náhradnom výživnom **(1)** zariadenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ak je tejto oprávnenej osobe poskytovaná starostlivosť v zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pobytovou formou z dôvodu výkonu rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, výkonu neodkladného opatrenia súdu alebo výkonu rozhodnutia súdu o uložení výchovného opatrenia, **(2)** fyzická osoba, ktorej je táto oprávnená osoba zverená na základe rozhodnutia súdu do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov, **(C)** ustanovenia **§ 2 ods. 1 písm. a) piateho bodu** zákona o náhradnom výživnom fyzická osoba, ktorej je táto oprávnená osoba zverená na základe rozhodnutia súdu do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov“ (ustanovenie **§ 11 ods. 3** zákona o náhradnom výživnom).

„Žiadosť obsahuje meno, priezvisko, rodné číslo a adresu pobytu podľa ustanovenia **§ 2 ods. 1 písm. d)** zákona o náhradnom výživnom oprávnenej osoby, európsky identifikátor judikatúry (ECLI) rozhodnutia súdu, na základe ktorého povinná osoba je povinná platiť výživné oprávnenej osobe, meno, priezvisko, rodné číslo a adresu fyzickej

osoby zastupujúcej oprávnenú osobu v konaní o náhradnom výživnom podľa ustanovenia § 11 ods. 3 zákona o náhradnom výživnom a názov, identifikačné číslo organizácie a sídlo zariadenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ak zastupuje oprávnenú osobu v konaní o náhradnom výživnom podľa ustanovenia § 11 ods. 3 písm. b) prvého bodu zákona o náhradnom výživnom. Na výzvu úradu žiadateľ o náhradné výživné doplní ďalšie údaje, ktoré sú nevyhnutné na konanie o náhradnom výživnom“ (ustanovenie § 11 ods. 4 zákona o náhradnom výživnom).

„Ak rozhodnutie súdu, na základe ktorého povinná osoba je povinná platiť výživné oprávnenej osobe, neobsahuje európsky identifikátor judikatúry (ECLI), žiadosť obsahuje aj (A) spisovú značku konania, (B) dátum vydania rozhodnutia a (C) označenie súdu, ktorý rozhodnutie vydal“ (ustanovenie § 11 ods. 5 zákona o náhradnom výživnom).

„K žiadosti sa prikladá (A) potvrdenie súdneho exekútora o doručení návrhu na vykonanie exekúcie na vymoženie pohľadávky na výživnom súdu, (B) potvrdenie centra o postúpení návrhu na výkon rozhodnutia vo veci vymáhania výživného príslušnému prijímajúcemu orgánu v cudzine alebo potvrdenie, že vymáhanie výživného z cudziny nie je možné, (C) potvrdenie útvaru sociálneho zabezpečenia, alebo Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia o výške sirotského výsluhového dôchodku, sirotských výsluhových dôchodkov, alebo potvrdenie o nepriznaní sirotského výsluhového dôchodku, (D) oznámenie obsahujúce údaje v rozsahu meno, priezvisko, rodné číslo alebo dátum narodenia oprávnenej osoby na účel overenia statusu žiaka alebo študenta navštevujúceho školu so sídlom na území Slovenskej republiky alebo potvrdenie o návšteve školy, ak ide o žiaka alebo študenta navštevujúceho školu so sídlom mimo územia Slovenskej republiky“ (ustanovenie § 11 ods. 6 zákona o náhradnom výživnom).

„Povinnosť priložiť písomnosti podľa ustanovenie § 11 ods. 6 zákona o náhradnom výživnom sa považuje za splnenú, ak možno údaje v nich obsiahnuté získať z informačných systémov podľa osobitného predpisu“ (ustanovenie § 11 ods. 7 zákona o náhradnom výživnom). „O priznaní náhradného výživného a o zvýšení náhradného výživného sa písomné rozhodnutie nevyhotovuje“ (ustanovenie § 11 ods. 8 zákona o náhradnom výživnom). „Odvolať proti rozhodnutiu o znížení

výšky náhradného výživného, o zastavení výplaty náhradného výživného alebo o zániku nároku na náhradné výživné nemá odkladný účinok“ (ustanovenie § 11 ods. 9 zákona o náhradnom výživnom). „Úrad rozhodne o zmene poberateľa náhradného výživného, ktorý nie je oprávnenu osobou, ak oprávnená osoba, ktorá počas trvania nároku na náhradné výživné nadobudne plnoletosť, požiada úrad o vyplácanie náhradného výživného“ (ustanovenie § 11 ods. 10 zákona o náhradnom výživnom).

Novela priniesla aj zmenu v podobe nového ustanovenia § 12a zákona o náhradnom výživnom, upravujúceho spracúvanie osobných údajov.

„Úrad a ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „ústredie“) spracúvajú na účel poskytovania náhradného výživného osobné údaje (A) v rozsahu meno, priezvisko, rodné číslo, trvalý pobyt a ďalšie osobné údaje uvedené v žiadosti a v prílohách žiadosti podľa ustanovenia § 11 zákona o náhradnom výživnom a osobné údaje podľa ustanovenia § 12 ods. 2 zákona o náhradnom výživnom o (1) oprávnenej osobe, (2) zákonom zástupcovi oprávnenej osoby, (3) fyzickej osobe, ktorej je oprávnená osoba zverená na základe rozhodnutia súdu do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov, (4) fyzickej osobe, ktorej má povinná osoba podľa rozhodnutia súdu platiť výživné pre oprávnenú osobu, (5) povinnej osobe, (B) o fyzickej osobe uvedenej v rozhodnutí súdu vo veciach starostlivosti o maloletých, ak nejde o osobný údaj podľa ustanovenia § 12a ods. 1 písm. a) zákona o náhradnom výživnom“ (ustanovenie § 12a ods. 1 zákona o náhradnom výživnom).

„Úrad a ústredie poskytujú osobné údaje, ktoré spracúvajú podľa ustanovenia § 12a ods. 1 zákona o náhradnom výživnom, orgánu verejnej moci a inej právnickej osobe alebo fyzickej osobe, ak je to nevyhnutné na plnenie ich úloh podľa osobitného predpisu“ (ustanovenie § 12a ods. 2 zákona o náhradnom výživnom). „Úrad a ústredie môžu na účely konania o náhradnom výživnom získavať osobné údaje kopírovaním, skenovaním alebo iným zaznamenávaním úradných dokladov na nosič informácií“ (ustanovenie § 12a ods. 3 zákona o náhradnom výživnom).

Na záver dopĺňa novela do zákona o náhradnom výživnom nové prechodné ustanovenie § 16e zákona o náhradnom výživnom.

„Nárok na náhradné výživné oprávnenej osoby podľa ustanovenia **§ 2 ods. 1 písm. a) piateho bodu** zákona o náhradnom výživnom, ktorá k **30. júnu 2022** má nárok na opakovaný príspevok dieťaťu zverenému do náhradnej starostlivosti, vzniká od prvého dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, v ktorom rozhodnutie úradu o prehodnotení nároku na opakovaný príspevok dieťaťu zverenému do náhradnej starostlivosti podľa osobitného predpisu nadobudlo právoplatnosť“ (ustanovenie **§ 16e ods. 1** zákona o náhradnom výživnom).

„Ak oprávnená osoba podľa ustanovenia **§ 2 ods. 1 písm. a) piateho bodu** zákona o náhradnom výživnom nemala k **30. júnu 2022** nárok na opakovaný príspevok dieťaťu zverenému do náhradnej starostlivosti a úradu bolo doručené rozhodnutie súdu, ktorým bola povinnej osobe uložená povinnosť poukazovať výživné dieťaťu

prostredníctvom úradu, úrad začne konanie o náhradnom výživnom oprávnenej osoby podľa ustanovenia **§ 2 ods. 1 písm. a) piateho bodu** zákona o náhradnom výživnom z vlastného podnetu“ (ustanovenie **§ 16e ods. 2** zákona o náhradnom výživnom).

Vzhľadom na obsahlosť vlastného textu novely bol predmetom tohto príspevku len prehľad najdôležitejších zmien, ktoré novela priniesla. Pre prehľad o všetkých jednotlivých zmenách a doplneniach odkazujeme aj na plné znenie novely, publikované v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.

→ Účinnosť novely

Novela nadobúda delenú účinnosť, a to **(A) dňa 01. júla 2022** a **(B) dňa 01. decembra 2022**.

NOVELA ZÁKONA O POSKYTOVANÍ DOTÁCIÍ V PÔSOBNOSTI ÚRADU VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Národná rada Slovenskej republiky sa dotkla aj problematiky poskytovania dotácií v pôsobnosti Úradu vlády Slovenskej republiky, spôsobu poskytovania dotácií, či osobitných ustanovení v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu.

Národná rada Slovenskej republiky prijala dňa **22. marca 2022** zákon č. **115/2022** Z. z. (ďalej len „novela“) ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. **524/2010** Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Úradu vlády Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dotáciách“) a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. **526/2010** Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dotáciách v pôsobnosti MVSR“).

→ Zmeny

Novela vychádza z Plánu legislatívnych úloh na rok 2021 v súvislosti s prechodom pôsobnosti Úradu splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity pod Úrad vlády Slovenskej republiky. Novelou sa sleduje prechod úpravy dotácií na účel sociálnych a kultúrnych potrieb a riešenia mimoriadne nepriaznivých situácií rómskej komunity zo zákona o dotáciách v pôsobnosti MVSR do zákona o dotáciách, čím sa nadväzuje na prechod Úradu splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity na Úrad vlády Slovenskej republiky. Zároveň sa v predmetných ustanoveniach robí niekoľko zmien na základe aplikačnej praxe a integračných potrieb marginalizovaných rómskych komunít, najmä doplnenie nových dotačných titulov. Okrem toho sa v zákone o dotáciách zosúladzuje terminológia so zákonom č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o športe“).

Prvou zmenou, ktorú novela do zákona o dotáciách prináša je zavedenie odkazu na zákon o športe do ustanovení **§ 2 ods. 1 písm. c)** a **§ 2 ods. 2 písm.**

d) zákona o dotáciách a zjednotenie súvisiacej terminológie so zákonom o športe.

Ďalšou výraznejšou novinkou je doplnenie ustanovenia **§ 2** zákona o dotáciách o **nový odsek 3**.

„Dotáciu podľa ustanovenia **§ 2 ods. 1 písm. d)** zákona o dotáciách je možné poskytnúť na **(A)** podporu vzniku a činnosti komunitných centier zriadených subjektmi podľa ustanovenia **§ 3 ods. 1 písm. a) až j) alebo l) až n)** zákona o dotáciách, **(B)** obstaranie obecných bytov na komunitnom participatívnom systéme, **(C)** zabezpečenie technickej vybavenosti v osídleniach s marginalizovanými rómskymi komunitami, opravu a rekonštrukciu obecných bytov, projektovú dokumentáciu k bytom nižšieho štandardu a výstavbu skladov paliva k bytom nižšieho štandardu, **(D)** podporu vzdelávania a výchovy vrátane rozvoja finančnej gramotnosti, mediálnej gramotnosti a počítačovej gramotnosti, **(E)** podporu zamestnateľnosti, zamestnanosti a umiestňovania na trh práce, **(F)** podporu umeleckej tvorby a kultúrnych aktivít, **(G)** podporu športových aktivít, **(H)** podporu ochrany verejného poriadku, rómskych občianskych hliadok, komunitných peších hliadok, miestnych občianskych poriadkových služieb, susedských akčných skupín, domovníkov, asistentov samosprávy, zlepšovania občianskeho spoluzití, mediácie a scitlivovania verejnej mienky, **(I)** tvorbu a ochranu životného prostredia a ochranu zdravia obyvateľov rómskych komunít, **(J)** podporu tvorby a zverejňovania analytických a hodnotiacich štúdií, **(K)** podporu odstraňovania havarijných stavov obydli vzniknutých najmä v dôsledku živelných pohrôm, pôsobenia prírodných živlov alebo požiarov, **(L)** podporu zásobovania dodávkami elektrickej energie, tepelnej energie, paliva alebo vody určenej na ľudskú spotrebu v prípadoch ohrozujúcich ľudský život a ľudské zdravie, osobitne v situáciách pôsobenia nepriaznivých vplyvov vonkajšieho životného prostredia alebo nepriaznivých poveternostných vplyvov, **(M)** podporu vysporiadania vlastníckych vzťahov k obydliam a k pozemkom, na ktorých sa tieto obydli nachádzajú, alebo na nákup

pozemkov obcou určených na výstavbu nových obydľí, **(N)** podporu prioritných politík a cieľov aktuálnej Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov, **(O)** financovanie projektov na základe priorit vlády Slovenskej republiky vo vzťahu k rómskym komunitám a úloh vyplývajúcich z programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky alebo verejných politík a verejných stratégií Slovenskej republiky, ktorých cieľom je odstránenie znevýhodnenia Rómov najmä v oblasti rovnakého zaobchádzania, nediskriminácie, prístupu k službám, zapájania sa do verejných politík zameraných na reprezentatívne presadzovanie potrieb marginalizovaných rómskych komunít, osobitne vo vzťahu k orgánom verejnej správy, **(P)** podporu implementácie záväzkov a odporúčaní vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách, ktoré majú prednosť pred zákonom, **(R)** odstraňovanie následkov mimoriadnych udalostí, najmä ohrozenia verejného zdravia, na opatrenia krízovej intervencie vrátane núdzového zásobovania alebo na znižovanie negatívnych vplyvov krízovej situácie mimo času vojny a vojnového stavu financovaných podľa osobitného predpisu v samostatnom programe, **(S)** podporu pôdohospodárskej výroby, výrobných činností a služieb s cieľom zlepšenia základných funkcií, životných podmienok a sebestačnosti urbanistických sídiel marginalizovaných rómskych komunít“ (ustanovenie § 2 ods. 3 zákona o dotáciách).

→ Spôsob poskytovania dotácií

Obmenou prešla aj problematika spôsobu poskytovania dotácií v podobe ustanovenia § 6 zákona o dotáciách.

„Žiadosť o poskytnutie dotácie podľa tohto zákona o dotáciách žiadateľ predkladá písomne; vzor žiadosti o poskytnutie dotácie je uvedený v prílohe č. 1a zákona o dotáciách. Ak ide o poskytovanie dotácie na účely podľa ustanovenia § 4 zákona o dotáciách, súčasťou žiadosti sú aj údaje podľa osobitného predpisu potrebné na účel overenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti“ (ustanovenie § 6 ods. 1 zákona o dotáciách).

„Prílohou žiadosti o poskytnutie dotácie okrem dokladov podľa osobitného predpisu je **(A)** popis projektu, ktorého vzor je uvedený v prílohe č. 2

zákona o dotáciách, **(B)** štruktúrovaný rozpočet projektu, ktorého vzor je uvedený v prílohe č. 3 zákona o dotáciách a komentár k štruktúrovanému rozpočtu projektu“ (ustanovenie § 6 ods. 2 zákona o dotáciách).

„Pred uzavretím zmluvy o poskytnutí dotácie žiadateľ o poskytnutie dotácie úradu vlády predkladá **(A)** čestné vyhlásenie žiadateľa o tom, že má vysporiadané finančné vzťahy s rozpočtami obcí; táto povinnosť sa nevťahuje na žiadateľa, ktorým je obec alebo vyšší územný celok, **(B)** čestné vyhlásenie žiadateľa o tom, že dotáciu na tento projekt nežiada aj od iného subjektu alebo mu na tento projekt nebola od iného subjektu dotácia poskytnutá; ak žiadateľ žiada na tento projekt dotáciu aj od iného subjektu alebo mu bola na tento projekt dotácia poskytnutá od iného subjektu, uvedie názov a sídlo tohto subjektu a výšku poskytnutej dotácie, **(C)** kópiu zmluvy o zriadení účtu v banke, **(D)** doklad o zabezpečení spolufinancovania podľa ustanovenia § 5 zákona o dotáciách, najmä výpis z bankového účtu alebo čestné vyhlásenie žiadateľa o spolufinancovaní z vlastných zdrojov alebo iných zdrojov; ak je žiadateľom obec alebo vyšší územný celok, predkladá sa výpis z uznesenia obecného zastupiteľstva alebo výpis z uznesenia zastupiteľstva vyššieho územného celku, **(E)** kópiu zmluvy o budúcej zmluve o nájomnom vzťahu, ak ide o dotáciu podľa ustanovenia § 2 ods. 3 písm. b) zákona o dotáciách“ (ustanovenia § 6 ods. 3 zákona o dotáciách).

„Na účely podľa ustanovenia § 4 zákona o dotáciách sú prílohou žiadosti o poskytnutie dotácie aj **(A)** zmluva o výpožičke nehnuteľnosti alebo iná listina, z ktorej vyplýva právo užívania pozemku alebo stavby žiadateľom v trvaní najmenej desiatich rokov odo dňa predloženia žiadosti o poskytnutie dotácie, ak žiadateľ nie je vlastníkom nehnuteľnosti, **(B)** čestné vyhlásenie žiadateľa o tom, že nezmení vlastnícke právo k nehnuteľnosti alebo iné právo k nehnuteľnosti po dobu desiatich rokov odo dňa odovzdania stavby do užívania; zmluvu o nájme nehnuteľnosti, zmluvu o výpožičke nehnuteľnosti alebo inú listinu, z ktorej vyplýva právo užívania pozemku alebo stavby žiadateľom v trvaní najmenej desiatich rokov odo dňa predloženia žiadosti o poskytnutie dotácie, možno nahradiť jej úradne osvedčenou kópiou, **(C)** čestné vyhlásenie žiadateľa o tom, že dokončenú stavbu alebo zrekonštruovanú stavbu bude žiadateľ využívať na účel, na ktorý mu bola dotácia podľa ustanovenia § 4 zákona o dotáciách poskytnutá, najmenej po dobu desiatich rokov od dokončenia

stavby alebo rekonštrukcie stavby, **(D)** písomný súhlas všetkých vlastníkov nehnuteľnosti so stavebnými úpravami, ak ide o zmluvu o nájme nehnuteľnosti, o zmluvu o výpožičke nehnuteľnosti alebo inú listinu, z ktorej vyplýva právo užívania pozemku alebo stavby žiadateľom v trvaní najmenej desiatich rokov odo dňa predloženia žiadosti o poskytnutie dotácie, **(E)** právoplatné stavebné povolenie alebo úradne osvedčená kópia právoplatného stavebného povolenia alebo doklad o ohlásení stavby príslušnému stavebnému úradu alebo úradne osvedčená kópia dokladu o ohlásení stavby príslušnému stavebnému úradu“ (ustanovenie **§ 6 ods. 4** zákona o dotáciách).

„Na poskytovanie dotácií na účely podľa ustanovenia **§ 2 ods. 3 písm. h), k), l), n), o) a p)** zákona o dotáciách sa nevťahujú ustanovenia **§ 5, § 7 ods. 1 a 2 a § 8 ods. 1 písm. b)** zákona o dotáciách, ak úrad vlády neurčí inak. Na poskytovanie dotácie na účel podľa ustanovenia **§ 2 ods. 3 písm. r)** zákona o dotáciách sa nevťahujú ustanovenia **§ 6 ods. 3 písm. d), § 3 ods. 1 písm. c) až n) a § 5** zákona o dotáciách. Žiadosť o poskytnutie dotácie podľa ustanovenia **§ 2 ods. 3 písm. r)** zákona o dotáciách vyhodnocuje úrad vlády, ak vo výzve nie je uvedené, že žiadosť hodnotí komisia. Dotáciu na účel podľa ustanovenia **§ 2 ods. 3 písm. h), k), l), o), p) alebo písm. r)** zákona o dotáciách možno poskytnúť aj opakovane“ (ustanovenie **§ 6 ods. 5** zákona o dotáciách).

→ **Osobitné ustanovenie v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu**

Novela priniesla do zákona o dotáciách aj nové ustanovenie **§ 6a („Osobitné ustanovenie v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu“)**.

„Vláda Slovenskej republiky môže v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu ustanoviť nariadením vlády Slovenskej republiky na obdobie v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu alebo na obdobie bezprostredne nasledujúce po skončení mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu sumu dotácie uvedenej v ustanovení **§ 2 ods. 3 písm. r)** zákona o dotáciách, jej účel, spôsob jej poskytnutia, možnosť jej opakovaného poskytnutia v

rozpočtovom roku a postup pri jej zúčtovaní“ (ustanovenie **§ 6a** zákona o dotáciách).

Zmenou si po novom prešla aj oblasť zverejňovania informácií, a to zakotvením nového ustanovenia **§ 8 ods. 1** zákona o dotáciách.

„Úrad vlády zverejňuje spôsobom umožňujúcim hromadný prístup **(A)** úplné znenia všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich poskytovanie dotácií v jeho pôsobnosti, **(B)** najmenej 45 dní pred termínom predkladania žiadostí výzvu na predkladanie žiadostí, ktorá obsahuje najmä **(1)** základný cieľ a kritériá, podľa ktorých sa budú vyhodnocovať žiadosti, **(2)** formulár žiadosti, popis projektu a štruktúrovaný rozpočet v elektronickej podobe a ďalšie formuláre a prílohy podľa povahy výzvy, **(3)** okruh oprávnených subjektov, **(4)** disponibilný objem zdrojov na danú výzvu, **(5)** najnižšiu a najvyššiu výšku jednej dotácie, **(6)** zloženie komisie; to neplatí, ak žiadosť vyhodnocuje úrad vlády podľa ustanovenia **§ 6 ods. 5 tretej vety** zákona o dotáciách, **(7)** návrh zmluvy o poskytnutí dotácie, **(C)** všetky schválené žiadosti aj so sumami žiadaných a poskytnutých zdrojov vrátane dátumu schválenia, výšky a účelu dotácie a identifikácie konečného prijímateľa dotácie, a to do 30 dní od schválenia žiadosti, **(D)** všetky neschválené žiadosti vrátane dátumu a dôvodu neschválenia žiadosti, a to do 30 dní od neschválenia žiadosti, **(E)** vyhodnotenie výsledkov už poskytnutých dotácií“ (ustanovenie **§ 8 ods. 1** zákona o dotáciách).

→ **Zákon o dotáciách v pôsobnosti MVSR**

Novela sa okrem zákona o dotáciách dotkla aj **zákon o dotáciách v pôsobnosti MVSR**, a to napríklad vypustením niektorých ustanovení (napr. ustanovenia **§ 2 písm. i), § 4a, § 6 ods. 3** zákona o dotáciách v pôsobnosti MVSR), a to vzhľadom na prechod úpravy dotácií na účel sociálnych a kultúrnych potrieb a riešenia mimoriadne nepriaznivých situácií rómskej komunity na Úrad vlády Slovenskej republiky.

Novinkou v zákone o dotáciách v pôsobnosti MVSR je aj nové prechodné ustanovenie **§ 10a** zákona o dotáciách v pôsobnosti MVSR.

„Finančnú kontrolu hospodárenia s poskytnutou dotáciou a kontrolu dodržania podmienok zmluvy o poskytnutí dotácie, ktorá bola poskytnutá na účel

podľa ustanovenia **§ 2 písm. i)** zákona o dotáciách v pôsobnosti MVSR v znení účinnom do **30. apríla 2022**, vykoná Úrad vlády Slovenskej republiky“ (ustanovenie **§ 10a** zákona o dotáciách v pôsobnosti MVSR).

→ **Účinnosť novely**

Novela nadobúda účinnosť dňa **01. mája 2022**.

Informácie uvedené v bulletine ULC Čarnogurský PRO BONO nie sú poskytovaním právnych rád. Nemožno z neho odvodzovať žiadne práva ani povinnosti. Materiál obsiahnutý v tomto dokumente je informatívnej povahy a aplikácia vyššie uvedených informácií bude vždy špecifická v závislosti od konkrétnych okolností prípadu. Z uvedených dôvodov pri konkrétnych právnych riešeniach preto vždy odporúčame konzultácie. I keď bulletin nepreberá zodpovednosť za prípadné chyby či nepresnosti, ani za akékoľvek škody vzniknuté z aktivít konaných na základe informácií uvedených v tomto dokumente.

Obsah bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO nie je možné využívať pre účely zisku, ponúkať svojim klientom ako svoj vlastný alebo publikovať bez predchádzajúceho písomného súhlasu spoločnosti ULC Čarnogurský s.r.o. V prípade záujmu o ďalšie informácie alebo o poskytnutie individuálneho poradenstva či konzultácií nás neváhajte kontaktovať.

V prípade, že naďalej nechcete byť adresátom tejto služby, kontaktujte nás na e-mailovej adrese probono@ulclegal.com. Ďakujeme.

V prípade akýchkoľvek otázok kontaktujte, prosím, autora článkov JUDr. Martina Točka prostredníctvom emailovej adresy kerteszova@ulclegal.com.

© ULC Čarnogurský, 2022